

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Bokros Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Martinecz Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** I. rendű és **II.rendű alperes neve** II. rendű alperesek címe), a Hetyési Ügyvédi Iroda által képviselt **III.rendű alperes neve** (címe) III. rendű és a dr. Gajderné dr. Gáspár Éva ügyvéd eseti gondnok által képviselt **IV.rendű alperes neve** (címe) IV. rendű alperesek ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Törvényszék 2012. október 31. napján kelt 6.P.20.885/2012/8. számú ítélete ellen az I. és II. rendű alperesek által 9. és 11. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 212.500 (kétszáztizenkettőezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és B. E. 2001. novemberétől élettársi kapcsolatban éltek, közös gyermekük a IV. rendű alperes. B. E, a 2006. május 14. napján kelt adásvételi szerződéssel 1.300.000 forint vételárért vásárolta meg a I.-i ..hrsz.-ú, természetben L., szám alatti ingatlant. Ott a felperessel közösen építkeztek, amelyhez 2006. október 19. napján 31.600 CHF kölcsönt vettek fel a III. rendű alperestől. A kölcsöntartozást az ingatlan-nyilvántartásban B. E. kizárólagos tulajdonaként feltüntetett I.-ihrsz.-ú ingatlant terhelő jelzálogjog biztosította. B.E.2004. május 28. napján vásárolta meg afrsz.-ú személygépkocsit.

A felperes és .B. E. 2010. május 17. napján házasságot kötöttek, majd B. E. 2010. május 20. napján írásbeli magánvégrendeletet tett. A végrendeletben a I.-ihrsz.-ú ingatlant a IV. rendű alperesre hagyta azzal, hogy a felperest az ingatlanon holtig tartó hasznélvezeti jog illesse meg, a.....frsz.-ú személygépkocsit felperes örökölje. Rendelkezett továbbá arról, hogy az általa kötött biztosítási szerződésből

eredő biztosítási összegeket a IV. rendű alperes, valamint a korábbi házasságából származó gyermekei, az I. és II. rendű alperesek örököljék. Az ingatlant és a személygépkocsit a felperes és B.E. házasságkötésük után is közösen használták. B. E.2010. június 22. napján elhunyt.

A dr. D. közjegyző előtt szám alatt indult hagyatéki eljárás során a felperes az ingatlan és a gépjármű $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadára házastársi közös szerzés jogcímén tulajdoni igényt jelentett be. Az I. és II. rendű alperesek, mint az örökhagyó törvényes örökösei, a felperes tulajdoni igényét nem ismerték el, ezért a közjegyző a keresetindítás után kelt végzésével úgy rendelkezett, hogy a hagyatéki eljárást a per jogerős befejezéséig függőben tartja.

A felperes módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy a I. ...hrsz.-ú ingatlan és afrsz.-ú személygépkocsi $\frac{1}{2}$ arányban tulajdonát képezi, kérte a tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzése érdekében az illetékes földhivatal megkeresését és a fentiek tekintetében az alperesek tűrésre kötelezését. Keresete ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy B.E.-vel élettársi kapcsolatuk 2001. novemberétől házasságkötésükig tartott és annak során közösen vásárolták mind az ingatlant, mind a személygépkocsit és közösen is építkeztek. Miután az élettársi vagyonszövetség a házastársi vagyonszövetségbe beolvadt, a megjelölt vagyontárgyak a házastársi közös vagyonhoz tartoznak, így azoknak csupán $\frac{1}{2}$ része képezheti a hagyaték tárgyát.

Az I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték állítva, hogy a keresettel érintett, az élettársi kapcsolat alatt szerzett vagyontárgyak az örökhagyó különvagyonát képezték. Hivatkoztak arra is, hogy a házasságkötés csupán egy hónappal előzte meg az örökhagyó halálát és a házastársi vagyonszövetség legfeljebb erre az időszakra állhatott fenn.

A III. rendű alperes a jelzálogjogával biztosított kölcsön visszafizetésére és a törlési engedély kiadására tekintettel vele szemben a per megszüntetését kérte, a felperes azonban keresetét a III. rendű alperessel szemben továbbra is fenntartotta.

A IV. rendű alperes eseti gondnoka a gépjármű vonatkozásában a kereseti kérelem teljesítését nem ellenezte, az ingatlant érintő kereset elutasítását kérte.

A Törvényszék a számú ítéletével megállapította, hogy a I.-i hrsz.-ú ingatlan és a frsz.-ú személygépkocsi $\frac{1}{2}$ arányban a felperes tulajdonát képezi. Elrendelte a L.Körzeti Földhivatal megkeresését a felperes $\frac{1}{2}$ arányú tulajdonjogának házastársi közös vagyoni szerzés jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése végett, B.E. tulajdonjogának $\frac{1}{2}$ arányú feltüntetése mellett. Az alpereseket a fentiek tűrésére kötelezte. Az I-II. rendű alpereseket egyetemlegesen a felperes javára 425.000 forint elsőfokú perköltségben, az állam javára 525.000 forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetékben marasztalta.

Az I. és II. rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró Ítéltábla a 2012. július 13-án kelt számú végzésével a fellebbezési kérelem korlátaira tekintet nélkül -

lényeges eljárási szabálysértésre tekintettel - az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az I. és II. rendű alperesek perbeli képviselőjük ellátására az érdekükben addig meghatalmazás nélkül eljáró ügyvéd részére meghatalmazást adtak és nyilatkoztak arról, hogy a korábban tett nyilatkozataikat változatlanul fenntartják. A felperes a keresetét változatlanul fenntartotta.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a .. Törvényszék 2012. február 29. napján kelt számú ítéletében foglaltakkal megegyező tartalmú ítéletet hozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában utalt arra a bírói gyakorlatra, hogy ha a házastársak a házasságkötés előtti élettársi együttélésük során szerzett vagyontárgyakat továbbra is közösen használják és kezelik - ellenkező megállapodás hiányában - arra kell következtetni, hogy azokat a házastársi közös vagyonuk részévé kívánták tenni. Ilyen esetben a házasságot megelőző életközösség a házassági életközösséggel egybeolvadt és a házasság vagyoni jogi hatásait az életközösség tényleges kezdetének időpontjától kell számítani. Nem lehet viszont a változatlan közös használat és a közös kezelés miatt a közös vagyonba utalást vélelmezni a házasságkötést megelőző élettársi kapcsolat ideje alatt szerzett arra a vagyonra, amely házastársak esetén a Csjt.28.§-a alá eső különvagyonnak minősülne.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy I. és II. rendű alperesek a perben nem bizonyították, hogy a keresettel érintett ingatlan szerzése az ott történt építkezés, valamint a személygépkocsi megvásárlása kizárólag az örökhagyó különvagyoni ráfordításaiból történt. Kifejtette, hogy nincs jelentősége az I-II. rendű alperesek ellenkérelmében hivatkozott annak a ténynek, hogy az élettársak jövedelmi viszonyaiban jelentős eltérés mutatkozott az örökhagyó javára, hiszen a házassági vagyoni jogban a foglalkozásból és kereső tevékenységből származó jövedelem közös vagyonnak minősül, amely örökhagyó különvagyoni szerzését nem alapozhatja meg. Erre tekintettel az I. és II. rendű alperesek által e körben felajánlott további bizonyítást az elsőfokú bíróság mellőzte. Az I. és II. rendű alpereseknek azzal a tényállítással kapcsolatban, hogy az örökhagyó által az élettársi kapcsolat fennállása alatt vásárolt, majd eladott n.-i társasházi lakást - amelynek értékesítéséből származó vételárat utóbb az élettársak a perbeli ingatlan vételére fordították - az örökhagyó valójában munkája ellenértékét kapta, kifejtette, hogy az valósága bizonyítása esetén sem a különvagyoni ráfordítás, hanem szintén a közös vagyoni ráfordítás tényét támasztotta volna alá. Az építkezés céljára felvett banki kölcsön tekintetében utalt arra, hogy az az élettársak, utóbb házastársak közös adóssága volt. Megállapította, hogy az ingatlan felépítéséhez a felperes által testvéreitől kapott 6.000.000 forint kölcsönt is közös bevételnek kellett tekinteni, ezért az I-II. rendű alperesek által ezzel szemben indítványozott további bizonyítást, mint szükségtelent, ugyancsak elutasította.

A pervesztes I-II. rendű alpereseket a Pp.78.§ (1) bekezdése és 82.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes elsőfokú eljárásban felmerült 8.750.000 forint pertárgyértékhez igazodó perköltségének viselésére és a felperes részére engedélyezett, illetékmentességre kiterjedő költségmentesség folytán feljegyzett elsőfokú illeték viselésére. Az illetékviseléssel kapcsolatban utalt arra, hogy az I. és II. rendű alperesek a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 5.§ (5) bekezdéséből következően a korábbi elsőfokú ítélet elleni fellebbezésük előterjesztését követően kért személyes költségmentesség engedélyezésére tekintettel sem mentesülhettek a korábban feljegyzett kereseti illeték viselése alól.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt az I. és II. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést, felvetve az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésnek lehetőségét is, megalapozatlanságra hivatkozással.

Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a felpereshez intézett 2011. március 29-én kelt iratukban a felperes kereseti kérelmének megfelelő egyezségi ajánlatot tettek a felperes felé, felajánlották, hogy a perbeli ingatlan fele és a gépkocsi fele része is a felperesé legyen. Az egyezségi ajánlatra a felperes részéről választ nem érkezett, ehelyett 2011. április 7. napján a felperes előterjesztette a kereseti kérelmét, így az alperesek a perre okot nem adtak.

Hivatkoztak arra is, hogy a perben nem vitatott tényként volt megállapítható, hogy a felperes és néhai .B. E.közel tíz évig élettársi kapcsolatban éltek, majd B. E.halála előtt egy hónappal kötöttek házasságot. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság tévesen vonta le e tényekből a Legfelsőbb Bíróság két eseti döntése alapján azt a jogi következtetést, hogy a házasságkötéssel a feleknek szándékában állt az, hogy az élettársi vagyonszövetség elemeit a házastársi közös vagyonnak tekintsék. Megítélésük szerint a feleknek nem ez volt az akarata, ennek ellentmond az örökhagyó 2010. május 20. napján írt végrendeletének tartalma is, amelyből az örökhagyó szándéka egyértelműen kiderült. Fenntartották azt az elsőfokú eljárásban is kifejtett álláspontjukat, hogy bár a felek formailag házasságot kötöttek, köztük élettársi viszony volt, ezért a felperes keresete alaptalan.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az alperesek oldaláról bizonyítatlannak találta azt a tényállítást, hogy a keresettel érintett vagyontárgyak az örökhagyó külön vagyonát képezték, annak ellenére, hogy e körben bizonyítási indítványokat terjesztettek elő, több tanú meghallgatását és a NAV megkeresését kérték, amely indítványokat az elsőfokú bíróság indokolás nélkül utasított el.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra az egységes és töretlen bírói gyakorlatra, amely szerint abból a ráutaló magatartásból, hogy a házastársak az élettársi együttélésük alatt közösen szerzett vagyontárgyakat továbbra is közösen

használják és kezelik - ellenkező megállapodás hiányában - arra kell következtetni, hogy azokat a házastársi vagyontársaság részévé kívánták tenni. Ezért a házasságkötést megelőző együttélés vagyoni szempontból a házastársi életközösséggel egybeolvad és a későbbi vagyonszerzésnél a házasság vagyoni szabályait az életközösség tényleges kezdetétől kell számítani.(BH 1991/21, 1991/484.)

Ennek az ítélkezési gyakorlatnak az alapja a Legfelsőbb Bíróság 10. számú irányelvének 3. pontjában megfogalmazott fenti tartalmú vélelem volt. A Csjt. 1986-os módosítása után a 10. számú irányelvet a Legfelsőbb Bíróság a 19. számú irányelvvel hatályon kívül helyezte, a bírói gyakorlat azonban továbbra is fenntartotta azt az elvet, hogy - szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a vagyoni viszonyok méltányos rendezése érdekében a házasság vagyoni hatásai az életközösség tényleges kezdetétől érvényesülnek (Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.22.531/1994, Kúria Pfv.IX.21.384/2011/7).

Kétségtelen tény, hogy az esetek többségében a méltányosság és az életszerűség is emellett a bírói gyakorlat mellett szól (a házasságkötéssel az élettársak lényegében azt juttatják kifejezésre, hogy érzelmi és gazdasági közösségüket a Csjt. keretei közé kívánják helyezni). A Ptk.578/B.§-ában foglaltakra, illetve a Csjt. 1986-os módosítására tekintettel azonban többen vitathatónak tartják ezt a kialakult gyakorlatot, szükségesnek tartva, hogy a házasságkötés előtti élettársi kapcsolat vagyoni jogi következményeiről maga a törvény szójon.

Ennek az igénynek tesz eleget a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 4:35.§ (1) bekezdésében írt az a szabály, amely szerint a törvényes vagyoni rendszer az életközösség kezdetétől hatályosul akkor is, ha a házastársak a házasságkötés előtt élettársakként éltek együtt. A házasság megkötésével az életközösség létrejöttét vélelmezni kell.

Az új Ptk. fenti szabályához fűzött indokolás szerint a törvény a bírói gyakorlatból átvéve emeli a törvény rendelkezései közé azt a jogtételt, hogy a törvényes házassági vagyoni rendszer az életközösség létrejöttétől hatályosul akkor is, ha a házastársak a házasságkötés előtt az élettársi kapcsolat jogi kritériumai szerint éltek együtt.

A kifejtettekre tekintettel alaptalanul hivatkozott fellebbezésében az I-II. rendű alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokú ítéletben felhívott két eseti döntés alapján hozott ítéletet, mert a későbbi házastársak élettársi kapcsolatának vagyoni jogi következményeire vonatkozóan kialakult bírói gyakorlat a fentiek alapján egységes és az új Ptk. hatálybalépésétől törvényi szinten szabályozott.

A bírói gyakorlat által alkalmazott és az elsőfokú bíróság által is helyesen figyelembe vett vélelemmel szemben az I. és II. rendű alperesek által felhívott végrendelet nem tekinthető a felek ráutaló magatartásától ellentétes tartalmú megállapodásnak, a végrendelet ugyanis nem megállapodás, hanem az örökhagyó

egyoldalú jognyilatkozata, amelyben halála esetében vagyonáról vagy annak egy részéről a juttatásban részesített személy által való túlélés esetére rendelkezik.

A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy az elsőfokú bíróság az I. és II. rendű alperesek által az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványokat helyesen utasította el, és az alperesek fellebbezésével ellentétben az elutasítás indokait is helyesen rögzítette az elsőfokú ítélet indokolásában. Az alperesek által felajánlott bizonyítás ugyanis az örökhagyó különvagyoni szerzését - az elsőfokú bíróság által helyesen alkalmazott vélelemre tekintettel - nem bizonyította volna.

A Pp.80.§ (1) bekezdése szerint, ha az alperes a perre okot nem adott és a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri az alperes költségében, a felperest kell elmarasztalni.

Az I. és II. rendű alperesek a felperes keresetére úgy nyilatkoztak, hogy a kereset elutasítását kérik, ezért az elsőfokú bíróság a perköltségviselés vonatkozásában helyes döntést hozott, alaptalanul hivatkoztak a pervesztes I. és II. rendű alperesek arra, hogy a perre okot nem adtak.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az abban foglalt helyes indokok fentiek szerinti kiegészítésével a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján hagyta helyben.

A sikertelenül fellebbező I. és II. rendű alperesek perköltséget nem igényelhetnek és viselni tartoznak a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

A sikertelenül fellebbező I. és II. rendű alperes illetékmentességre kiterjedő költségmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2013. június 20.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró